

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 การคัดเลือกชุมชนที่เหมาะสมกับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาชุมชนระดับหมู่บ้าน เพราะเป็นขนาดที่เหมาะสมแก่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน ชุมชนที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาจะต้องเป็นชุมชนที่ประชากรในชุมชนมีความรู้สึกผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการติดต่อสื่อสารกัน และมีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน เช่น การประกอบพิธีทางศาสนาาร่วมกัน หรือการทำบุญตักบาตร และที่สำคัญคือมีภาษาท้องถิ่นเป็นภาษาพูดของตนเอง ผู้วิจัยสนใจภาษาท้องถิ่นที่เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อย เนื่องจากชนกลุ่มน้อยจะมีลักษณะที่อยู่รวมกันและมีขนาดชุมชนที่เหมาะสมแก่การวิจัยเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นมักจะอยู่กระจัดกระจายกันออกไปตามถิ่นต่างๆไม่อยู่รวมกัน นอกจากนี้ชุมชนที่ศึกษาจะต้องมีการติดต่อหรือได้รับอิทธิพลจากภายนอกชุมชนด้วย จึงจะเหมาะสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารต่างๆเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย พบว่าชุมชนลาวครั้งในจังหวัดนครปฐมเป็นชุมชนที่น่าสนใจเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนในประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจ ได้แก่ การเลือกใช้ศัพท์ภาษาท้องถิ่น เนื่องจากเป็นชุมชนที่ขนาดเหมาะสมแก่การวิจัย และมีผู้บอกภาษาที่ใช้ภาษาลาวครั้งอาศัยอยู่รวมกัน รวมทั้งเป็นชุมชนที่มีโอกาสได้รับอิทธิพลจากภายนอกชุมชนด้วย ผู้วิจัยเลือกศึกษาชุมชนลาวครั้งที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นชุมชนที่ไม่มีลาวกลุ่มอื่นๆปะปน และมีภาษาลาวครั้งเป็นภาษาพูดของตนเอง รวมทั้งมีลักษณะชุมชนที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้

3.2 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

3.2.1 การกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้บอกภาษาที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

3.2.1.1 เป็นชาวลาวครั้งที่เกิดและอาศัยอยู่อย่างน้อยครั้งอายุในชุมชนบ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

3.2.1.2 พูดภาษาลาวครั้งได้

3.2.1.3 ถ้าเป็นผู้ที่เคยย้ายไปอยู่ที่อื่นชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งด้วยสาเหตุใดก็ตาม เช่น การไปศึกษาต่อที่อื่น ผู้นั้นจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนบ้านหนองกระพี รวมเวลาจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาไม่น้อยกว่าครึ่งอายุของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติอีก 2 ประการ ให้เป็นตัวแทนทางสังคมของการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งของประชากรในชุมชนบ้านหนองกระพี คืออายุและการศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มอายุและการศึกษาดังนี้

อายุ ผู้วิจัยได้แบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 3 กลุ่มอายุ เพราะต้องการจะเน้นให้เห็นความสำคัญว่า อายุที่แตกต่างกันจะเป็นตัวแทนทางสังคมที่ทำให้มีจำนวนการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งแตกต่างกัน โดยมีความห่างของช่วงอายุ 5 ปี เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ดังนี้

- อายุ 15-25 ปี เป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษากลุ่มวัยหนุ่มสาว
- อายุ 30-40 ปี เป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษากลุ่มวัยกลางคน
- อายุ 45-55 ปี เป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษากลุ่มวัยสูงอายุ

เหตุที่ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเริ่มต้นเป็นกลุ่มอายุ 15-25 ปีหรือวัยหนุ่มสาว เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่ากลุ่มอายุนี้เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้และมีการพัฒนาการใช้ภาษา และนอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวแทนทางสังคมอื่นคือการศึกษา ซึ่งอายุเริ่มต้นที่จะสามารถมีการศึกษาระดับมัธยมปลายได้คืออายุประมาณ 15 ปีขึ้นไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องกำหนดกลุ่มอายุเริ่มต้นที่อายุ 15-25 ปีเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษา และเป็นกลุ่มอายุเริ่มต้นที่ผู้บอกภาษาสามารถมีการศึกษาระดับตามการแบ่งกลุ่มการศึกษาซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

การศึกษา ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มการศึกษาของผู้บอกภาษาออกเป็น 3 ระดับคือ

- กลุ่มต่ำกว่า ป.5 ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีการศึกษาหรือมีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- กลุ่ม ป.5-ม.3 ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมปีที่ 3
- กลุ่ม ม.ปลาย ได้แก่ ผู้ที่มีการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไป

การแบ่งกลุ่มการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ก็เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรในชุมชน เนื่องจากผู้วิจัยคาดว่าในชุมชนน่าจะมีการศึกษาไม่สูงมากนัก เพราะในชุมชนนี้มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาเพียง 1 โรงเรียนเท่านั้นและการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไปจะต้องไปศึกษาต่อที่ชุมชนใกล้เคียงหรือภายนอกชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดระดับการ

ศึกษาสูงสุดแค่ระดับมัธยมปลาย ซึ่งการแบ่งกลุ่มการศึกษาดังกล่าวจะมีความเป็นไปได้ว่าประชากรในชุมชนทุกกลุ่มอายุจะมีการศึกษาตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ได้

3.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

เมื่อผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบบังเอิญ โดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่พบโดยบังเอิญ และมีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ จากการกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาได้ครบทุกกลุ่มตามตัวแปรทางสังคมแต่ละตัวแปรได้ จึงไม่มีผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการครบทุกกลุ่ม กล่าวคือไม่มีผู้บอกภาษาที่มีอายุ 15-25 ปีซึ่งมีการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ 5 เนื่องจากกลุ่มอายุนี้ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้คือ ทุกคนต้องได้รับการศึกษาจนถึงชั้นประถมปีที่ 6 เป็นอย่างน้อย นอกจากนี้ไม่พบผู้บอกภาษาที่มีอายุ 45-55 ปีที่มีการศึกษา ป.5-ม.3 เพราะในชุมชนนี้สมัยก่อนโรงเรียนมีระดับการศึกษาสูงสุดเพียงชั้นประถมปีที่ 4 นอกจากจะเดินทางไปศึกษาต่อยังชุมชนอื่น ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงไปเลย ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง ผู้บอกภาษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจึงมีไม่ครบทุกกลุ่ม

3.3 การเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอนด้วยกันคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้บอกภาษา ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้คือ ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และที่อยู่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน ซึ่งเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งความใกล้ชิดสนิทสนมกัน คำถามชุดนี้ใช้แนวความคิดของมิลรอย (Milroy, 1980)

(ดูบทที่ 2.1) แต่ผู้วิจัยตั้งคำถามเองเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมไทย 10 ข้อ ดังนี้

1. จงบอกชื่อญาติในชุมชนนี้ที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับท่านมา 5 คน
2. จงบอกชื่อเพื่อนที่อยู่ในชุมชนนี้มา 5 คน
3. ท่านทำงานหรือเรียนที่ไหน
4. ในท้องถิ่นของท่านมีงานฉลองเทศกาลท้องถิ่นอะไรบ้าง บอกมา 2 ชื่อ

5. เมื่อมีงานในชุมชน เช่น งานวัด งานสงกรานต์ งานทอดกฐิน ท่านไปร่วมงานหรือไม่
6. เมื่อมีงานในชุมชน เช่น งานวัด งานสงกรานต์ งานทอดกฐิน ท่านไปช่วยงานหรือไม่
7. ท่านพูดคุยกับเพื่อนบ้านสม่ำเสมอหรือไม่ เช่น เห็นหน้าก็คุยกัน
8. เวลาเพื่อนบ้านทำบุญบ้านหรือมีงานบวชภาค งานแต่งงาน งานศพ ท่านไปช่วยงานหรือไม่
9. เมื่อผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาของชุมชน ท่านไปประชุมด้วยหรือไม่
10. เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน ท่านไปช่วยงานหรือไม่

ผู้วิจัยตั้งคำถามชุดนี้ขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับทดสอบเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนซึ่งจะต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของคนในชุมชน เช่น การติดต่อระหว่างกันของคนในชุมชน การพบปะพูดคุย การคบค้าสมาคม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ความผูกพันต่อท้องถิ่น และการกระทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่บ่งบอกถึงลักษณะของความใกล้ชิดชุมชน

การนับคะแนนข้อมูลความใกล้ชิดชุมชน จะนับคะแนนจากการตอบคำถามทั้ง 10 ข้อ หากตอบได้ 1 ข้อ นับเป็น 1 คะแนน โดยถ้าตอบได้ตามแนวที่ผู้วิจัยกำหนดเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน 1-5 ข้อ (1-5 คะแนน) จัดเป็นผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน หากตอบได้ตามแนวที่ผู้วิจัยกำหนด 6-10 ข้อ (6-10 คะแนน) จะจัดเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคำศัพท์ลาวครั้ง ที่คัดเลือกจากภาคผนวกในวิทยานิพนธ์ของกาญจนา พันธุ์คำ (2523) และกันทิมา วัฒนะประเสริฐและสุวัฒนา เลี่ยมประวัติ (2531) หน่วยอรรถที่คัดเลือกมานั้นจะเป็นหน่วยอรรถที่ลาวครั้งใช้คำศัพท์แตกต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐานอย่างชัดเจน ทั้งนี้หน่วยอรรถใดที่มีหลายรูปแปร เช่น “รักแรร่” กับ “จ๊กกะแรร่” หรือ “pɔː3 soːn5” กับ “pɔː3 khun1” ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เป็นคำศัพท์เดียวกัน หน่วยอรรถที่คัดเลือกมามีดังนี้

<u>หน่วยอรรถ</u>	<u>คำศัพท์ลาวครั้ง</u>	<u>คำศัพท์ไทยมาตรฐาน</u>
“ ผึ้ง ”	mim5	ผึ้ง
“ พรุ่งนี้ ”	mɯ:5 ?ɯ:n3	พรุ่งนี้
“ บ่อน้ำ ”	sa:ŋ4	บ่อน้ำ
“ ตา(พ่อของแม่) ”	pw:3 so:n5	ตา
“ ทำ ”	het3	ทำ
“ ดู ”	bŋ3	ดู
“ โกรธ ”	khiat5	โกรธ
“ ช่วย ”	swi3	ช่วย
“ ฟัน ”	khɛw4	ฟัน
“ รongเท้า ”	ks:p4	รองเท้า
“ รักแร้ ”	khi:4 hɛ:5	รักแร้
“ พุด ”	wau5	พุด
“ ผ้าห่ม ”	phuai5	ผ้าห่ม
“ ปลาร้า ”	pa:2 dɛ:k4	ปลาร้า
“ คนแก่ ”	phu:4 thaw4	คนแก่
“ ขนุน ”	bak1 mi:3	ขนุน
“ สับปะรด ”	bak1 nat1	สับปะรด
“ เมฆ ”	khi:4 fa:5	เมฆ
“ คิดถึง ”	khit3 hɔ:t5	คิดถึง
“ สวน ”	hai3	สวน
“ กลัว ”	ja:n3	กลัว
“ กำไล ”	kw:ŋ2 khɛ:n1	กำไล
“ พัก ”	sau2	พัก
“ กระจก ”	wɛ:n3	กระจก
“ เย็น(เวลา) ”	lɛ:ŋ2	เย็น
“ จมูก ”	dan2	จมูก
“ ปาก ”	sop1	ปาก
“ ไม้กวาด ”	fɔ:j2	ไม้กวาด
“ วัง ”	lɛ:n3	วัง
“ วัน ”	mɯ:5	วัน
“ นาน ”	hɯ:ŋ1	นาน

หน่วยอรรถ	คำศัพท์ลาวครั่ง	คำศัพท์ไทยมาตรฐาน
“ ไซ ”	mɛ:n3	ไซ
“ ฝรั่ง ”	si:1 da2	ฝรั่ง
“ ปลาช่อน ” ¹	pa:2 kho:2	ปลาช่อน

3.3.2 การเตรียมก่อนออกเก็บข้อมูลภาคสนาม

3.3.2.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆที่จำเป็นในการวิจัย เกี่ยวกับชุมชนที่จะศึกษา

3.3.2.2 เตรียมอุปกรณ์ภาคสนาม เช่น คำถามจากแบบสอบถามต่างๆ คำถามที่ใช้ในการสนทนา รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบถาม ได้แก่ รูปภาพ สิ่งของ

3.3.2.3 สำรวจเส้นทางที่ใช้เป็นจุดเก็บข้อมูล ก่อนการออกเก็บข้อมูลจริง

3.4 การเก็บข้อมูล

3.4.1 วิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้ภาษาลาวครั่งในการสัมภาษณ์ โดยใช้ผู้ช่วยวิจัยซึ่งพูดภาษาลาวครั่งได้เป็นผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองกับผู้บอกภาษา และไม่ให้เกิดการชี้นำในการเลือกใช้ภาษา ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1.1 ทักทายและแนะนำตัว เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ที่เป็กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นผู้บอกภาษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติของผู้บอกภาษาและข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ช่วยวิจัยซึ่งพูดภาษาลาวครั่งได้สัมภาษณ์ข้อมูลคำศัพท์ลาวครั่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ซักซ้อมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสัมภาษณ์กับผู้ช่วยวิจัยก่อน แล้วให้ผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เป็นภาษาลาวครั่งเอง โดยที่ผู้วิจัยจะทำหน้าที่บันทึกข้อมูล การที่ผู้วิจัยใช้ผู้ช่วยวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลคำศัพท์ลาวครั่งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่มีการชี้นำในการเลือกใช้ศัพท์ และผู้บอกภาษาจะรู้สึกว่าเป็นการพูดคุยตามปกติในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีความเป็นกันเอง ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็ธรรมชาติจากผู้บอกภาษา

3.4.1.2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติของผู้บอกภาษาโดยใช้คำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม และที่อยู่ปัจจุบัน

¹ หน่วยอรรถ “ปลาช่อน” ไม่พบในงานวิจัยของกาญจนา พันธุ์คำ (2523) และกันทิมา วัฒนประเสริฐกับสุวัฒนา เลี่ยมประวัติ (2531) แต่เป็นหน่วยอรรถที่ผู้วิจัยเห็นว่าลาวครั่งใช้คำศัพท์แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน จึงเพิ่มเติมเข้าไปในรายการคำ

3.4.1.3 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษา โดยใช้แบบสอบถามตอนที่ 2 โดยเริ่มจากการซักถามข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการให้ผู้บอกภาษาตอบเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน ทั้งนี้ในการสัมภาษณ์จะใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติที่สุดในการสัมภาษณ์ เพื่อให้เกิดการเป็นกันเองในการพูดคุย และเพื่อให้ผู้บอกภาษาเข้าใจคำถามได้ง่าย

3.4.1.4 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลคำศัพท์ลาวครั้ง โดยในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์เพื่อช่วยในการสัมภาษณ์ ได้แก่ รูปภาพ สิ่งของ รวมทั้งการอธิบายลักษณะในการซักถามด้วย แต่ทั้งนี้จะไม่มีการพูดคำศัพท์ที่ต้องการถามออกมา เพื่อไม่ให้เป็นการซ้ำแล้ว ทำให้ผู้บอกภาษาสับสนในการเลือกใช้คำศัพท์

ขณะที่ทำการสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด ผู้วิจัยจะบันทึกข้อมูลและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องลงในแบบสอบถาม

3.4.2 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา ทำการสุ่มแบบบังเอิญ และจัดเตรียมเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตั้งแต่เดือนเมษายนถึง มิถุนายน 2538

3.4.3 ปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูล

3.4.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บอกภาษา เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาได้ครบทุกกลุ่ม เนื่องจากระบบการศึกษาที่มีเกณฑ์กำหนดไว้ จึงไม่มีผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนดในบางกลุ่มย่อยของผู้บอกภาษา

3.4.3.2 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บอกภาษา เนื่องจากผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมและทำงานนอกชุมชน ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะขอเข้าพบและสัมภาษณ์

3.4.3.3 ผู้บอกภาษาไม่มีเวลาให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ รวมทั้งไม่สนใจให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยต้องขอร้องและหวานล้อมในการที่จะขอสัมภาษณ์

3.4.3.4 ผู้ที่ไม่ใช่ผู้บอกภาษาพยายามช่วยตอบคำถามในการสัมภาษณ์ ในกรณีนี้ผู้วิจัยจะพยายามแยกผู้อื่นออกจากผู้บอกภาษาและชวนพูดคุย แล้วให้ผู้ช่วยวิจัยทำการสัมภาษณ์ต่อไป

3.4.3.5 ในการเก็บข้อมูล บางครั้งผู้วิจัยไม่สามารถหาผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการได้ เช่น ย้ายมาจากถิ่นอื่น หรือไม่ใช่คนในชุมชนนั้น ทำให้เสียเวลาในการเก็บข้อมูลมาก

3.5 การจัดระเบียบข้อมูล

หลังจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่บันทึกข้อมูลทั้งหมดของผู้บอกภาษา มาดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล ดังนี้

3.5.1 จัดกลุ่มข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ตามปัจจัยทางสังคมที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คืออายุ และการศึกษา

3.5.2 จากข้อ 3.5.1 จัดกลุ่มตามอายุของผู้บอกภาษา 3 กลุ่ม คือกลุ่มอายุ 15-25 ปี อายุ 30-40 ปี และอายุ 45-55 ปี

3.5.3 จากข้อ 3.5.1 จัดกลุ่มตามการศึกษาของผู้บอกภาษา 3 กลุ่ม คือกลุ่มต่ำกว่า ป.5 (ไม่มีการศึกษาหรือชั้นประถมปีที่ 1 ถึงประถมปีที่ 4) กลุ่ม ป.5-ม.3 (ตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 5 ถึงชั้นมัธยมปีที่ 3) กลุ่ม ม.ปลาย (ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ 4 ขึ้นไป)

3.5.4 นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดเรียงและทำการนับคะแนนจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด

จากการจัดระเบียบข้อมูลในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้กลุ่มข้อมูลที่จำแนกตามตัวแปรอายุ การศึกษาของผู้บอกภาษาจำนวน 9 กลุ่ม แต่เนื่องจากไม่มีผู้บอกภาษาจำนวน 2 กลุ่มที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ จึงมีข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบเพียง 7 กลุ่มเท่านั้น

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามความใกล้ชิดชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ใกล้ชิดชุมชนและกลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน หลังจากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรอายุและการศึกษา

3.6.1 นำผลการนับคะแนนเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนทั้ง 2 กลุ่มมาหาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรทางสังคม คือ อายุและการศึกษา โดยใช้วิธีการนับจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดชุมชน ตามอายุและตามการศึกษา แล้วคำนวณหาร้อยละของจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดและไม่ใกล้ชิดตามตัวแปรสังคม เพื่อเปรียบเทียบดูความถี่ของการปรากฏ รวมทั้งนำค่าไคแอสควร์ หรือ χ^2 (ดูภาคผนวก ข.) มาทดสอบว่าตัวแปรอายุและการศึกษานั้น มีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดชุมชนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ และในกรณีที่ข้อมูลมีค่าคาดหวังที่ได้จากการคำนวณน้อยกว่า 5 การทดสอบไคแอสควร์จะได้ผลไม่แน่นอน ดังนั้นถ้าหากข้อมูลมีค่า

คาดหวังน้อยกว่า 5 ผู้วิจัยจะใช้ Fisher's Exact Test แทนการทดสอบไคแอสควร์ ซึ่งจะได้ผลที่แน่นอนกว่า (ดูภาคผนวก ข.)

3.6.2 นำความถี่ของจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดชุมชนมาวิเคราะห์ โดยควบคุมตัวแปรอายุและการศึกษา เพื่ออธิบายว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการแปรของความใกล้ชิดชุมชน ซึ่งจะช่วยยืนยันว่าเมื่อควบคุมตัวแปรแต่ละตัวแล้ว ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะยังคงแสดงผลเหมือนหรือต่างไปจากภาพรวมที่ได้ก่อนการควบคุม โดยนำค่าร้อยละ และ χ^2 มาทดสอบนัยสำคัญ

3.6.3 ผู้วิจัยนับคะแนนเกี่ยวกับการเลือกใช้คำศัพท์ โดยแบ่งเป็นศัพท์ลาวครั้ง และศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยนับคะแนนแล้วแบ่งกลุ่มตามอายุและการศึกษา เปรียบเทียบดูความถี่ของการปรากฏการเลือกใช้คำศัพท์ พร้อมทั้งคำนวณหาร้อยละและใช้ χ^2 ทดสอบความสัมพันธ์

3.6.4 นับความถี่ของการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งและศัพท์ไทยมาตรฐาน โดยควบคุมตัวแปรอายุและการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรสังคมใดที่มีอิทธิพลต่อการแปรของการเลือกใช้คำศัพท์ โดยจำแนกกลุ่มย่อยตามตัวแปรสังคมอย่างเท่าเทียมกัน นำค่าร้อยละและ χ^2 มาทดสอบความแตกต่างในการเลือกใช้คำศัพท์

3.6.5 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้ง โดยนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดมาวิเคราะห์ร่วมกับการเลือกใช้ศัพท์จำแนกตามตัวแปรอายุและการศึกษา เพื่อสรุปหาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้ศัพท์ รวมทั้งนำค่าไคสแควร์ หรือ χ^2 มาทดสอบความสัมพันธ์ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ เพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอย่างมีเหตุผล